

Wpływ tożsamości grupowej na konflikty społeczne

Raport z obrad Okrągłego Stołu

Wydział Nauk Politycznych
i Studiów Międzynarodowych
Uniwersytet Warszawski

UNIwersytet
WARSAWski

Styczeń 2025 r.

Politologia
I rok, II stopnia

Spis treści

I. Informacje o projekcie	3
II. Przebieg Okrągłego Stołu	5
a. Panel I - Tożsamość i podziały polityczne	6
b. Panel II - Tożsamość a konflikty polityczne	9
c. Panel III - Syndrom dehumanizacji i jego implikacje psychopolityczne	12
d. Panel IV - Jak przeciwdziałać konfliktom tożsamościowo-politycznym?	15
III. Przebieg Okrągłego Stołu	18

I. Informacje o projekcie

Dnia 13 stycznia 2025 roku na Wydziale Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Warszawskiego z inicjatywy prof. dr. hab. Tadeusza Bodio odbyła się debata, nazwana Okrągłym Stołem, dotycząca wpływu tożsamości grupowej na konflikty społeczne. Projekt został zrealizowany przez studentki i studentów politologii pierwszego roku studiów magisterskich. Spośród nich wyłoniono odpowiedzialny za organizację i przeprowadzenie debaty Sekretariat, w którym funkcję przewodniczącego pełnił Jakub Rousseau, a funkcje sekretarzy - Lena Gaworska oraz Krzysztof Kucharski.

Debata trwała półtorej godziny i była podzielona na dwie części - pierwsza z nich poświęcona była krótkim, trzyminutowym wystąpieniom każdego z panelistów, a druga natomiast podsumowaniu dyskusji. Okrągły Stół odbył się w ramach prowadzonego przez prof. dr. hab. Tadeusza Bodio konwersatorium „Psychologia polityki”, a uczestnictwo w debacie stanowiło jeden z elementów składających się na ocenę końcową z tego przedmiotu. Za fotograficzną rejestrację przebiegu spotkania odpowiedzialny był Jan Janoś.

W debacie wzięło udział 20 prelegentów, w tym 4 liderów grup, którzy, współpracując z Sekretariatem, odpowiedzialni byli za przygotowanie organizacyjne i merytoryczne paneli.

Debata została podzielona na 4 panele:

- I. Tożsamość i podziały polityczne
- II. Tożsamość a konflikty polityczne
- III. Syndrom dehumanizacji i jego implikacje psychopolityczne
- IV. Jak przeciwdziałać konfliktom tożsamościowo-politycznym?

Członkowie grup panelowych

	PANEL I	PANEL II	PANEL III	PANEL IV
Lider panelu	Jakub Jędrusyna	Mateusz Multan	Amelia Dybisz	Krzysztof Jankowski
	Dawid Kuligowski	Agata Kalinowska	Agnieszka Pietrzak	Mateusz Ligenza
	Ewelina Wyka	Nikola Dziuba	Vitalii Kryvuts	Antonina Bagińska
	Michał Grzymkowski	Zofia Kruk	Jan Janoś	Marianna Grabia
	Szymon Kucharski	Natalia Adamczyk	Aliaksandr Drazdou	Iga Kostecka

II. Przebieg Okrągłego Stołu

Obrady otworzył prof. dr hab. Tadeusz Bodio, który powitał wszystkich uczestników. Następnie głos zabrał przewodniczący Sekretariatu - Jakub Rousseau, który przedstawił sekretarzy, a następnie przypomniał zasady debaty, by kolejno w krótkim wprowadzeniu ukazać problematykę Okrągłego Stołu. Przewodniczący odpowiedzialny był za moderację dyskusji, Krzysztof Kucharski czuwał nad czasem wypowiedzi każdego interlokutora oraz każdej interlokutorki, a Lena Gaworska sporządzała notatki z debaty potrzebne do późniejszego opracowania raportu z dyskusji.

Uczestnicy Okrągłego Stołu wraz z prof. dr. hab. Tadeuszem Bodio

a. Panel I - Tożsamość i podziały polityczne

Jakub Jędrusyna - Czym jest tożsamość? Pojęcie tożsamości i jej definicje

Pierwszy z panelistów w swoim wystąpieniu skoncentrował się na przybliżeniu pojęcia tożsamości oraz przedstawieniu jej definicji. Powołał się między innymi na prace Jerzego Mizgalskiego, w których definiował on tożsamość ogólnoludzką jako „identyfikowanie się jednostki i zbiorowości ludzkich z rodzajem ludzkim na płaszczyźnie więzi naturalnej i wspólnotowej, a w obrębie tych zbiorowości identyfikowanie się jednostek z owymi zbiorowościami, jednocześnie żywiąc poczucie odróżnienia się od pozostałych jednostek określonej zbiorowości [...]”. Jakub stwierdził, że tożsamość polityczna kształtowana jest pod wpływem kultury, edukacji, rodziny, środowiska oraz zewnętrznych uwarunkowań politycznych, a dodatkowo jest rodzajem tożsamości ogólnoludzkiej i składową tożsamości indywidualnej jednostek.

Dawid Kuligowski - Czym są podziały polityczne? Pojęcie podziałów i aspekty definicyjne

Drugi z prelegentów skupił się w swojej wypowiedzi na wytłumaczeniu zjawiska podziałów politycznych, które zdefiniował jako różnice w poglądach, interesach, wartościach lub ideologiach, które dzielą podmioty polityczne. Jak stwierdził, podziały te mają istotne znaczenie dla systemów demokratycznych, ponieważ motywują pluralizm w debacie publicznej. Mogą wynikać z różnic ekonomicznych, kulturowych, historycznych, religijnych, etycznych czy też ideologicznych. Dawid w dalszej części swojej wypowiedzi przywołał cztery kluczowe rodzaje podziałów politycznych, które w książce *Party Systems and Voter Alignments: Cross-national Perspectives* wyodrębnili Seymour Martin Lipset oraz Stein Rokkan. Są to podziały na: centrum i peryferie, miasto i wieś, kapitał i pracę oraz kościół i państwo. Dodatkowo panelista wyszczególnił współcześnie najpopularniejsze podziały polityczne: konserwatyzm i progresywizm, globalizm i nacjonalizm oraz elity i masy.

Ewelina Wyka - Wpływ tożsamości na podziały polityczne

Perlokutorka swą część panelu rozpoczęła od opisanie modelu Wielkiej Piątki (Big Five), według którego cechy osobowości wpływają na popieranie określonych partii politycznych i ich ideologii. Kolejno przywołała stanowisko Piotra Obacza, według którego podziały społeczno-polityczne mogą służyć zrozumieniu rzeczywistości poprzez badanie ich wpływu na życie społeczne, relacje polityczne, funkcjonowanie systemu politycznego i państwa. Natomiast w kształtowaniu się podziałów politycznych kluczową rolę odgrywa struktura społeczna oraz zajmowane w niej miejsce przez jednostki. Ewelina przedstawiła także wpływ tożsamości narodowej na podziały polityczne na przykładzie Katalonii i Hiszpanii, silnego przywiązania do określonej religii lub systemu wierzeń i wynikającej z tego tożsamości religijnej, a także identyfikacji z określonym pokoleniem.

Michał Grzymkowski - Rodzaje tożsamości politycznej

Swoje wystąpienie panelista rozpoczął od przedstawienia różnych rodzajów tożsamości politycznej - tożsamości indywidualnej oraz tożsamości grupowej. Pierwszą z nich zdefiniował jako zbiór wyobrażeń, sądów i przekonań jednostki o sobie; tożsamość ta dotyczy sposobu, w jaki osoba rozumie siebie oraz otaczające ją środowisko. Jak mówił prelegent, ma ona charakter dynamiczny - zmienia się w zależności od doświadczeń jednostki. Do jej kluczowych elementów natomiast należą: poczucie spójności, unikatowość i różnorodność, poczucie celu i sensu czy szczególnie rola introspekcji i samoświadomości. Michał kolejno zdefiniował tożsamość grupową jako świadomą identyfikację jednostki z wybraną grupą społeczną. Są to przekonania i postawy, które jednostka rozwija w wyniku identyfikacji z grupą, w której uczestniczy, oraz sposoby, w jaki ta grupa wpływa na jej tożsamość. Ten rodzaj tożsamości obejmuje poczucie przynależności do danej grupy, poczucie odmienności względem innych grup oraz wpływ danej grupy na jednostkę.

Szymon Kucharski - Przykłady różnych rodzajów tożsamości w polityce

Ostatni z prelegentów pierwszego panelu w swoim wystąpieniu ukazał przykłady tożsamości grupowych i indywidualnych w polityce. W ramach pierwszego rodzaju tożsamości wyodrębnił następujące egemplifikacje: poglądy polityczno-gospodarcze (np. liberalizm, konserwatyzm, socjalizm), tożsamość narodowa (np. polski patriotyzm, ruchy separatystyczne), tożsamość klasowa (np. klasa robotnicza), tożsamość etniczna (np. tożsamość afroamerykańska, tożsamość Kurdów), tożsamość religijna (np. identyfikacja z katolicyzmem, protestantyzmem, islamem) oraz tożsamość regionalna (np. ruchy autonomiczne w Katalonii, tożsamość śląska). W dalszej części swojej wypowiedzi Szymon przedstawił przykłady tożsamości indywidualnych: tożsamość płciowa i seksualna (np. przynależność do mniejszości seksualnych) oraz tożsamość globalna (np. ekologizm, kosmopolityzm).

Dawid Kuligowski wygłaszający swoje przemówienie podczas pierwszego panelu

b. Panel II - Tożsamość a konflikty polityczne

Agata Kalinowska - Wielokulturowość, multikulturalizm a konflikty polityczne

Pierwsza prelegentka drugiego panelu w swoim wystąpieniu poruszyła problem związku między wielokulturowością a konfliktami politycznymi. Zwróciła uwagę na fakt, iż postulowanie współistnienia różnych kultur w ramach jednego narodu może prowadzić do obawy przed utratą własnej tożsamości, a więc w konsekwencji do narastającego napięcia, mogącego prowadzić do sytuacji konfliktowych. Implikacje związane z ryzykiem wystąpienia konfliktów przy multikulturalizmie - jak mówiła panelistka - są powiązane z wyzwaniem dla norm i wartości, ponieważ grupy o odmiennych tożsamościach mogą mieć kłopoty z wypracowaniem porozumienia między nimi. W ostatniej części wystąpienia Agata zwróciła uwagę, że konflikt nie jest zjawiskiem, który musi wystąpić, a jednym ze źródeł jego ograniczenia może być edukacja i promocja dialogu międzykulturowego, prowadzące do większej otwartości społeczeństwa.

Nikoła Dziuba - Poczucie zagrożenia

W wystąpieniu panelistka poruszyła problem poczucia zagrożenia towarzyszącego grupom jednostek danej narodowości. Zwróciła uwagę, że narody nadają szczególne znaczenie zachowaniu własnej tożsamości poprzez ochronę i pielęgnację elementów takich jak język, historia, religia, zwyczaje czy tradycje. Tożsamość ta zapewnia jednostkom poczucie bezpieczeństwa. Kolejno Nikola podkreśliła znaczenie czynnika psychologicznego, wskazując na emocje towarzyszące jednostkom, z których szczególną rolę przypisała strachowi, który aktywuje chęć obrony przed zagrożeniem. W kolejnej części wystąpienia opowiedziała o implikacjach związanych z obroną tożsamości, zauważając, że społeczeństwo może wchodzić na ścieżkę konfliktów lub wzmacniać walki pomiędzy oddziałującymi na siebie zbiorowościami o odmiennych kulturowo sposobach życia. Panelistka poruszyła także problem konfliktów kulturowych powodowanych przez różnice w wartościach i normach zachowania ludzi pochodzących z różnych kultur. Wskazała, że ludzie działają zgodnie ze swoją kulturą, co może budzić nieporozumienia ze strony przedstawicieli odmiennych kultur. W podsumowaniu zostały poruszone kwestie przeciwdziałania konfliktom kulturowym, spośród których najważniejszymi są edukacja, otwartość i chęć współpracy.

Zofia Kruk - Polaryzacja społeczna

Prelegentka w swojej wypowiedzi poruszyła problem polaryzacji społecznej w ujęciu tożsamościowym, a swoje rozważania poparła przykładami z polskiej sceny politycznej. Skupiła się na konflikcie między PiS-em a KO, który antagonizuje się poprzez kreowany podział „my-oni”. W dalszej części przemówienia poruszyła kwestię konsekwencji związanych z wystąpieniem zjawiska polaryzacji, twierdząc, że prowadzi ona do zmniejszenia szansy na dyskusje pomiędzy stronami, stworzenia tzw. baniek informacyjnych oraz zamknięcia się na poglądy i informacje płynące z odmiennych stron. W ostatniej części wypowiedzi panelistka przedstawiła wniosek, że polaryzacja występuje w każdym społeczeństwie, ale przybiera ona różne formy, a także jej siła zależna jest od wielu czynników. Zofia wskazała także na przyczyny polaryzacji, które przeważnie opierają się na odmiennych tożsamościach. Za grupę wzmacniającą polaryzację wskazała media oraz tych, którzy czerpią z niej korzyści, czyli polityków i partie polityczne.

Mateusz Multan - Instrumentalizacja konfliktu politycznego

Panelista w swoim wystąpieniu przedstawił instrumentalizację konfliktu politycznego jako proces wykorzystywany do osiągnięcia własnych celów politycznych. Zwrócił uwagę, że konflikt w tym wymiarze traci znaczenie problemu, z którym powinno się walczyć, a staje się narzędziem, które należy wykorzystywać do własnych celów. Konsekwencją tego, jak mówił interlokutor, jest wzmocnienie podziałów społecznych, polaryzacja, eskalacja przemocy, osłabienie demokracji oraz dehumanizacja człowieka. W dalszej części swojej wypowiedzi Mateusz mówił o instrumentalizacji tożsamości grupowej jako procesie, w którym określone cechy i wartości związane z tożsamością oraz ją kształtującą są sprowadzane do narzędzia, tracąc tym samym swój wyjątkowy charakter. W podsumowaniu panelista opowiedział o konsekwencjach wykorzystywanej w ten sposób polityki tożsamościowej, która prowadzi do manipulacji konfliktami społecznymi i etnicznymi, osłabienia autentyczności kulturowej, upowszechnienia populizmu i wrogości, czy też stereotypizacji i budowania uprzedzeń.

Natalia Adamczyk - Stereotypy

Wypowiedź ostatniej prelegentki drugiego panelu poświęcona została stereotypom wykreowanym na tle istnienia odmiennych tożsamości. Wpierw wyjaśniła ona etymologię słowa „stereotyp” oraz jego znaczenie w nauce. Kolejno przedstawiła negatywne konsekwencje występowania stereotypów w powszechnej świadomości i w polityce, zwracając przy tym uwagę, że są one wykorzystywane jako narzędzie polityczne do manipulacji i mobilizacji. Podkreśliła, że wzmacnianie podziałów negatywnie wpływa na wzajemne postrzeganie się różnych grup w społeczeństwie i wzmaga wzajemną nieufność, niechęć i wrogość, co w konsekwencji prowadzić może do sytuacji konfliktowych. W ostatniej części wystąpienia Natalia zauważyła, że stereotypy są przeszkodą w budowaniu dialogu i porozumienia. Wskazała również na możliwości zaradzenia temu problemowi poprzez dekonstrukcję stereotypów dzięki edukacji i uświadamianiu społecznemu, celem przeciwdziałania konfliktom na tym tle.

Natalia Adamczyk wygłaszająca swoje przemówienie podczas drugiego panelu

c. Panel III - Syndrom dehumanizacji i jego implikacje psychopolityczne

Agnieszka Pietrzak - Pojęcie dehumanizacji, ramy teoretyczne zagadnienia

Pierwsza perlokutorka trzeciego panelu swą wypowiedź skupiła na wyjaśnieniu zjawiska dehumanizacji. Przytoczyła definicje między innymi Jacka Ziółkowskiego, Pawła Ścigaja czy Gregorego Stanton. Pierwszy z badaczy zjawisko rozumiał jako proces, w którym jednostki lub grupy postrzegają inne istoty ludzkie za wykluczone z kategorii moralnej, jaką stanowi osoba ludzka. Ścigaj natomiast dodatkowo podkreślał legitymizujący przemoc aspekt zjawiska odczłowieczania. W dalszej części wypowiedzi Agnieszka przedstawiła model „The ten stages of genocide” Stanton, który skupiał się na zachowaniach antagonizacyjnych, twierdząc, że grupa dominująca czuje coraz większą potrzebę identyfikacji atakowanej grupy jako nie tylko odmienną od własnej, ale także za „element obcy” w społeczeństwie. Swą wypowiedź panelistka zakończyła wyróżnieniem typów dyskredytujących technik dehumanizujących, takich jak: infrahumanizacja, biologizacja, animalizacja, demonizacja, uprzedmiotowienie oraz mechanizacja.

Aliaksandr Drazdou - Mechanizmy psychologiczne i społeczne dehumanizacji

Prelegent rozpoczął swoje wystąpienie od stwierdzenia, że środowisko jest dla ludzkiego mózgu zbyt złożone, a duża ilość napływających do niego informacji wymaga ich kategoryzacji. Wiąże się to z wieloma mechanizmami o doniosłym znaczeniu psychologicznym, które regulują postrzeganie świata przez jednostkę, a także wyznaczają charakter stosunków międzygrupowych. W drugiej części swojej wypowiedzi Aliaksandr przedstawił zjawiska będące konsekwencją wcześniej wspomnianej kategoryzacji, tj. akcentację, homogenizację i depersonalizację. Akcentacja występować może w dwóch postaciach - akcentowania i eksponowania różnic między kategoriami, a także akcentowania podobieństw wewnątrz kategorii. Homogenizacja grupy polega na dostosowaniu wszystkich jej członków do jednego, powszechnie przyjętego wzorca. Depersonalizacja natomiast polega na tym, że podmiot przestaje myśleć o sobie i postrzegać siebie jako byt niepowtarzalny o unikatowych cechach osobowości, a przejmuje cechy wspólne dla poznawczo wyróżnionej kategorii „my”.

Jan Janoś - Dehumanizacja a ideologie polityczne

Panelista w wystąpieniu przedstawił dehumanizację jako narzędzie ideologii, szczególnie stosowane w systemach totalitarnych, a także omówił jej współczesne przejawy. Zwrócił uwagę na genezę dehumanizacji, sięgającą doktryn narodowych i rasistowskich, opartych na idei predestynacji oraz esencjalizacji. Na przykładzie volkizmu Jan wskazał, jak idee „ducha narodu” (Volksgeist) i teorii wyższości ras służyły budowie pseudonaukowych uzasadnień dla hierarchizacji grup społecznych. W systemach totalitarnych dehumanizacja była stosowana w sposób zorganizowany, prowadząc do wykluczania i eliminacji określonych grup, np. poprzez nazistowską propagandę porównującą Żydów do zwierząt (animalizację). Prelegent zaznaczył także, iż współcześnie dehumanizacja przybiera subtelniejsze formy, takie jak delegitymizacja przeciwników politycznych, stereotypizacja czy posługiwanie się uprzedmiotowieniem (jak „moherowe berety”), wspierane przez media i technologie cyfrowe. Podkreślił, że te mechanizmy pogłębiają podziały społeczne, podsycają napięcia polityczne i wymagają przeciwdziałania.

Vitalii Kryvuts - Wymiary biologiczne, psychologiczne, neuronaukowe

W swojej wypowiedzi prelegent przedstawił trzy wymiary dehumanizacji: biologiczny, psychologiczny i neuronaukowy. Biologiczny wymiar dehumanizacji wynika z ewolucyjnego przystosowania ludzi do funkcjonowania w grupach. Podział na „my” i „oni” pomagał w przeszłości chronić zasoby i bezpieczeństwo. Dehumanizacja pozwalała i pozwala ignorować empatię wobec „innych” i usprawiedliwiać przemoc lub rywalizację. Jak wspomniał Vitalii, kontakt z „odczłowieczonymi” grupami wywołuje często reakcje stresowe, związane z aktywacją układu limbicznego. Psychologiczny wymiar obejmuje natomiast stereotypy i uprzedzenia, które redukują jednostki do negatywnych cech. Dehumanizacja jest związana z wyłączeniem empatii, a dodatkowo język potęguje to zjawisko, odmawiając ludziom cech ludzkich (np. określenia „szkodniki” czy „maszyny”). Neuronaukowy wymiar, jak wskazał prelegent, polega na tym, iż w trakcie dehumanizacji zmniejsza się aktywność kory przedczołowej, odpowiedzialnej za empatię i moralne osądy. Teoria „mózgu społecznego” podkreśla, że odczłowieczanie dezaktywuje obwody mózgowie odpowiedzialne za przetwarzanie informacji społecznych, co pozwala traktować „innych” jak obiekty, a nie ludzi.

Amelia Dybisz - Przeciwdziałanie zjawisku dehumanizacji, rola prewencyjna instytucji państwowych i międzynarodowych

Prelegentka w ostatnim wystąpieniu trzeciego panelu omówiła sposoby przeciwdziałania dehumanizacji. Podkreśliła, że prewencja dehumanizacji jest kluczowa w zapobieganiu przemocy, dyskryminacji i naruszeniom praw człowieka. Wskazała także, że kluczową rolę w przeciwdziałaniu zachowaniom dehumanizującym pełni edukacja oraz odpowiednie budowanie empatii. Ponadto Amelia przedstawiła, jak istotną rolę odgrywają instytucje państwowe i międzynarodowe, przykładowo Rzecznik Praw Obywatelskich czy Centrum Monitorowania Zachowań Rasistowskich i Ksenofobicznych, które reagują na przypadki dehumanizacji i promują poszanowanie praw człowieka. Podkreśliła ona także znaczenie Organizacji Narodów Zjednoczonych - Komitetu Praw Człowieka i Rady Praw Człowieka, Międzynarodowego Trybunału Karnego, czy UNESCO. Jak argumentowała panelistka, działania tych instytucji, zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym, mają na celu przeciwdziałanie dehumanizacji poprzez wdrażanie norm prawnych, interwencje w przypadkach naruszeń oraz edukację społeczną, promującą szacunek i godność każdej osoby.

Aliaksandr Drazdou wygłaszający swoje przemówienie podczas trzeciego panelu

d. Panel IV - Jak przeciwdziałać konfliktom tożsamościowo-politycznym?

Krzysztof Jankowski - Jednostka, grupa a stereotypy

Pierwszy prelegent ostatniego panelu w swoim wystąpieniu odwołał się do problemu, który został przedstawiony przez Seymoura Martina Lipseta oraz Steina Rokkana, którzy zauważyli, że jednostka, identyfikując się z grupą społeczną, zaczyna postrzegać ją w kategoriach różnic oddzielających ją od innych grup oraz tworzy stereotypy dotyczące tychże innych społeczności, ale też swojej własnej. Panelista uznał to za kluczowy problem leżący u podstaw konfliktów tożsamościowych. Dodatkowo Krzysztof podkreślił, że w kwestiach tożsamości – zakorzenionych w świadomości każdej jednostki – nie ma żadnego panaceum na konflikty. Stwierdził, że łagodzenie antagonizmów musi odbywać się jednocześnie na wielu poziomach - działania edukacyjne powinny łączyć się z promowaniem odpowiednich praktyk medialnych, neutralnym i otwartym na różnorodność językiem oraz sferą polityczną, w której politycy dostrzegą wszystkie grupy tożsamościowe, zapewnią im prawa oraz legitymizację.

Antonina Bagińska – Edukacja jako sposób na łagodzenie sporów i wytworzenie „wyższej” tożsamości

Panelistka swoje wystąpienie poświęciła zagadnieniu edukacji, która służyć ma łagodzeniu konfliktom tożsamościowo-politycznym. Wspomniała, iż konflikty oscylujące wokół tożsamości zasadzają się na różnicach etnicznych, religijnych oraz ideologicznych, a uprzedzenia i stereotypy tylko je pogłębiają. Za podstawę kształcenia w celu przeciwdziałania sporom tożsamościowym uznała różnorodne programy oparte na bezpośrednich interakcjach pomiędzy członkami różnych grup zaangażowanych politycznie. W ramach propozycji rozwiązań Antonina wspomniała o warsztatach antydyskryminacyjnych, włączaniu do programu kształcenia dzieci elementów historii różnych kultur, szkoleniach z zakresu różnorodności. Podkreśliła, że tylko w ten sposób możemy liczyć na stopniowe deeskalowanie sporów, co w dłuższej perspektywie pozwoli wytworzyć tożsamość „obywatelską”, wspólną dla wszystkich grup, która akcentować będzie współpracę, a nie różnice.

Mateusz Ligenza – Znaczenie dobrych praktyk medialnych dla budowania postaw otwartości społecznej u jednostek

Prelegent w swojej wypowiedzi nawiązał do przemowy przedmówczyni, gdyż skupił się na edukacji medialnej, starając się wykazać, dlaczego jest ona niezbędna, i w jaki sposób odpowiedzialne korzystanie z mediów przyczynia się do kształtowania społeczeństwa odpornego na manipulację oraz dezinformację. Zwrócił uwagę na wszechobecność środków komunikacji oraz ich wpływ na ludzką percepcję rzeczywistości. Panelista zaznaczył, że myślenie krytyczne jest zdolnością kluczową do tego, by świadomie korzystać z mediów. Mateusz przedstawił także pozytywne aspekty tej umiejętności – m.in. możliwość rozpoznania fake newsów oraz umiejętność świadomej i trafnej oceny źródeł informacji pod kątem ich rzetelności. Swoje wystąpienie zakończył przedstawieniem przykładów wyżej wymienionych dobrych praktyk - kampanii uczących dekodowania dezinformacji oraz programów ukazujących mechanizmy działania algorytmów mediów społecznościowych.

Marianna Grabia – Rola języka w budowaniu pozytywnego przekazu

W swoim przemówieniu prelegentka ukazała praktyczne sposoby na łagodzenie konfliktów politycznych. Chcąc umieścić je w stosownym kontekście, podkreśliła rolę języka w codziennych relacjach, skupiając się na metodach wykorzystywanych do kwestionowania legitymacji pewnych grup społecznych. W tym celu opisała stygmatyzację poprzez stereotypy i obraźliwe etykiety („imigrant – zagrożenie dla naszego rynku pracy”). Jednocześnie Marianna stwierdziła, że język może stawać się narzędziem odbierania praw czy wykluczania z życia publicznego. Przestrzegła również, iż oskarżycielskie sformułowania częstokroć zaliczają się do kategorii propagandy, i to wysublimowanej, wykorzystującej środki stylistyczne w rodzaju metonimii (zastępowania jednej nazwy drugą, ogólniejszą, celem stworzenia automatycznego powiązania między np. nazwą miasta a konkretną polityką). Powołując się na koncepcję prof. Mirosława Bańko, zaproponowała stopniowe wprowadzanie zmian językowych oraz stosowanie neutralnej, a przynajmniej niedyskryminującej, terminologii.

Iga Kostecka – Sfera polityczno-prawna i jej wpływ na normatywny oraz praktyczny moderowanie debaty publicznej

Prelegentka w swojej wypowiedzi za czynnik fundamentalny dla kształtu relacji między grupami społecznymi uznała obecność precyzyjnych przepisów prawa, zawartych w polskiej legislacji, ale także w dokumentach Unii Europejskiej. Wspomniała o istnieniu kilku ważnych aktów, w tym Ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym czy o europejskim Kodeksie Postępowania w sprawie przeciwdziałania nielegalnemu nawoływaniu do nienawiści w Internecie. W dalszej części wystąpienia Iga rozwinęła aspekt prawodawczy, wymieniając obecnie funkcjonujące w Polsce programy antydyskryminujące koordynowane przez rząd i rozpisane do roku 2030 włącznie. Ostatnią część swojego wystąpienia poświęciła odwołaniu się do debaty publicznej. Stwierdziła, że politycy powinni unikać wykorzystywania kategorii tożsamości jako narzędzia cynicznej gry lub manipulacji politycznej. W tym kontekście wyjaśniła istotną rolę np. marszałka sejmu, który ma nie tylko powinność, ale wręcz obowiązek odbierać głos politykom, którzy regularnie używają języka wykluczającego, dehumanizującego.

Krzysztof Jankowski wygłaszający swoje przemówienie podczas czwartego panelu

III. Podsumowanie

Po wystąpieniach wszystkich panelistów przewodniczący Sekretariatu Jakub Rousseau podziękował uczestnikom i przekazał głos prof. dr. hab. Tadeuszowi Bodio, który podsumował przemówienia oraz podzielił się swoimi przemyśleniami ze studentkami i studentami. Oceniał merytoryczność wypowiedzi, dodatkowo przedstawiając własne wnioski dotyczące problematyki wpływu tożsamości grupowej na konflikty społeczne.

Debata rozpoczęła się o godzinie 9:45 i trwała do godziny 11:15. Raport z obrad Okrągłego Stołu sporządziła Lena Gaworska po przeprowadzonej dyskusji.

Prof. dr. hab. Tadeusz Bodio wraz z Sekretariatem debaty

IV. Fotorelacja

Sekretariat debaty - Krzysztof Kucharski, Jakub Rousseau i Lena Gaworska

Antonina Bagińska wygłaszająca swoje przemówienie podczas czwartego panelu

Jan Janoś wygłaszający swoje przemówienie podczas trzeciego panelu

Mateusz Ligenza wygłaszający swoje przemówienie podczas czwartego panelu

Szymon Kucharski

Jakub Jędrusyna

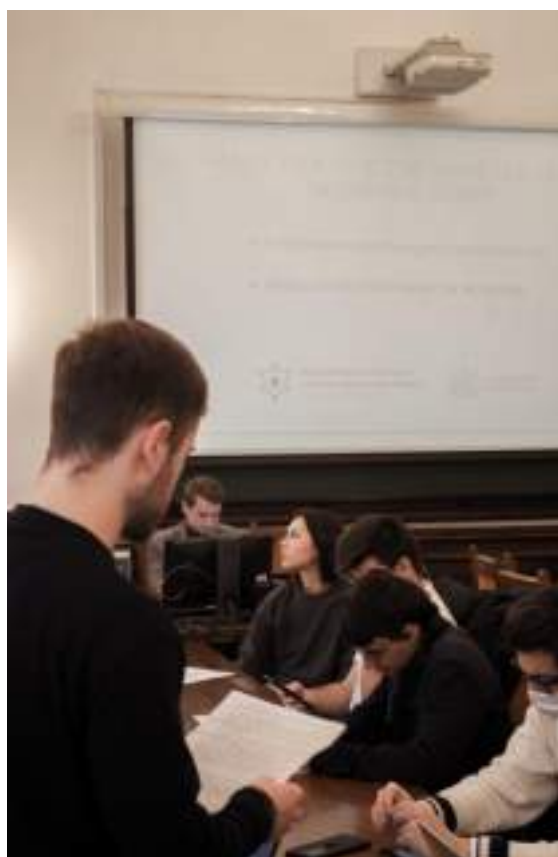
wyłaszający swoje przemówienia podczas pierwszego panelu

Mateusz Multan wyłaszający swoje przemówienie podczas drugiego panelu

Marianna Grabia wygłaszająca swoje przemówienie podczas czwartego panelu

Vitalii Kryvuts wygłaszający swoje przemówienie podczas trzeciego panelu

Sekretariat

Prof. dr hab. Tadeusz Bodio